

EXPORTUL REPUBLICII MOLDOVA: ANALIZA SITUAȚIEI CURENTE ȘI EXAMINAREA DIRECȚIILOR DE CREȘTERE ÎN SCOPUL REDUCERII DEFICITULUI BALANȚEI COMERCIALE

Iuliu ȚURCAN, doctor în economie, IRIM

Prosperity of all countries depends to a large extent on foreign trade of them. The volume of foreign trade and balance of payments of foreign countries is an important indicator for assessing a country's economic development. This article examines the current situation of the Republic of Moldova and examines the directions of growth to reduce the trade deficit.

Prosperitatea tuturor țărilor depinde într-o mare măsură de comerțul exterior al acestora. Această afirmație este valabilă în special pentru țările în curs de dezvoltare care adesea nu sunt în măsură să producă bunurile de care au nevoie (mai ales cele ce necesită tehnologii înalte) pe care trebuie să le importe. Pentru a fi în măsură să realizeze acest lucru, fără a crea deficite majore ale balanței comerciale, ele trebuie să exporte produse autohtone pentru a obține moneda străină necesară asigurării importurilor, în special a celor care se referă la echipamente de bază (mașini, utilaje, mijloace de transport), materiale și tehnologii necesare pentru dezvoltarea lor economică.

Împrumuturile externe, creditele nerambursabile sau creditele comerciale acordate acestor țări contribuie cu cel mult 25% la obținerea valutei necesare asigurării importurilor. Restul de fonduri necesare trebuie asigurate prin schimburi comerciale cu alte țări.

Volumul comerțului exterior și balanța de plăți externe ale unei țări reprezintă indicatori importanți pentru aprecierea dezvoltării economice a țării. O balanță comercială externă pozitivă și un volum sporit al comerțului exterior reprezintă factorii cei mai importanți care indică o dezvoltare corespunzătoare a unei țări. Comerțul exterior nu este însă numai unul din principalii factori ai creșterii economice, el este în același timp și principala consecință a acestei creșteri deoarece creșterea economică generează prin ea însăși un volum sporit de schimburi comerciale externe.

În următoarea figură se reflectă evoluția exportului și importului total al Republicii Moldova, în scopul determinării principalelor tendințe și cauze ce le-au determinat, precum și pentru vizualizarea evoluției balanței comerciale și formulării concluziilor respective.

Figura prezentată mai sus atestă că situația Republicii Moldova în ceea ce privește comerțul exterior este foarte nefavorabilă. În ceea ce privește evoluția exportului total, în perioada 1997-1999, are loc diminuarea acestuia cu circa 47%, fapt ce se situează în situația economico-politică în țară și în special este legat de consecințele crizei economice din Federația Rusă care constituie principala piață de desfacere. Concomitent cu micșorarea exporturilor s-au redus de circa două ori și importurile țării. Pe parcursul următorilor ani 2000-2007 situația se ameliorează considerabil,

astfel, încât exportul total al Republicii Moldova în această perioadă a crescut de circa 2,8 ori, pe când importul total - de circa 6,3 ori.

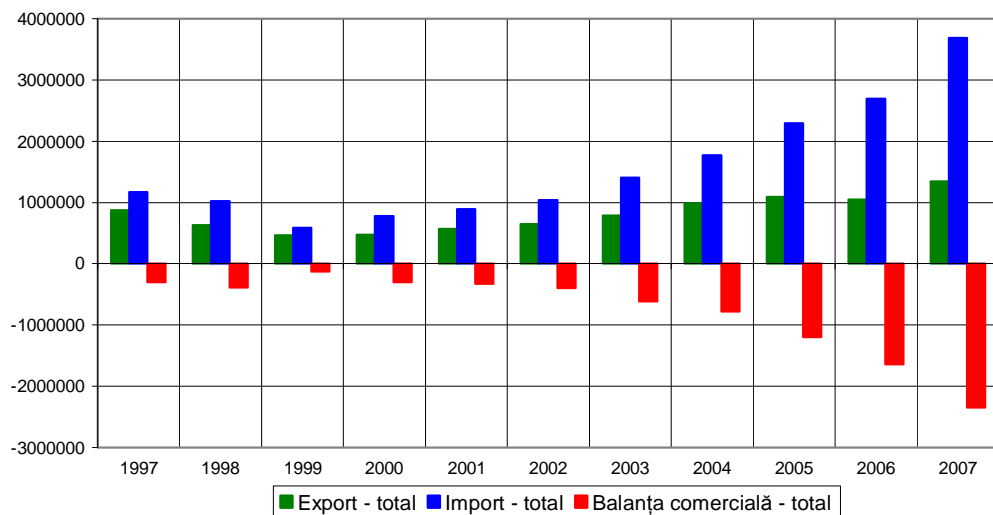

Figura 1. Evoluția exportului și importului total al Republicii Moldova în perioada 1997-2007, mii USD

Un interes deosebit pentru examinarea creșterii economice îl are balanța comercială, determinându-se ca diferența dintre exportul și importul total al țării. În așa fel, pe parcursul deceniului examinat în perioada 1997-2007 balanța comercială a Republicii Moldova a fost negativă, fiind cuprinsă în limitele (-122.935,6)–(-2.348.070,1) mii dolari SUA. Limita maximă a balanței comerciale a fost atinsă în anul 1999, când și importul și exportul Republicii Moldova deținea limita inferioară a evoluției sale. În ceea ce privește limita de jos, cea mai redus nivel al balanței de plăți a fost înregistrat în ultimul an al șirului, ceea ce încă odată evidențiază tendința negativă a balanței de plăți a Republicii Moldova.

Un alt indicator relativ ce atestă raportul exportului total al țării față de import este gradul de acoperire a importurilor cu exporturi. În următoare figură se reflectă evoluția gradului de acoperire a importurilor cu exporturi al Republicii Moldova în perioada 1997-2007.

Este evident că pentru economia oricărei țări se estimează pozitiv situația când gradul de acoperire a importurilor cu exporturi depășește o sută de procente și cu cât valoarea acestui indicator este mai mare, cu atât economia țării devine mai puternică. În baza figurii prezentate se observă că în Republica Moldova pe parcursul ultimului deceniu, acest indicator nu a atins nici într-un an nivelul de 100%. Valoarea maximă a gradului de acoperire a importurilor cu exporturi al Republicii Moldova a fost atinsă în anul 1999, an după care urmează o tendință de diminuare continuă, atingând valoarea minimă în anul 2007 la un nivel de 36,4%.

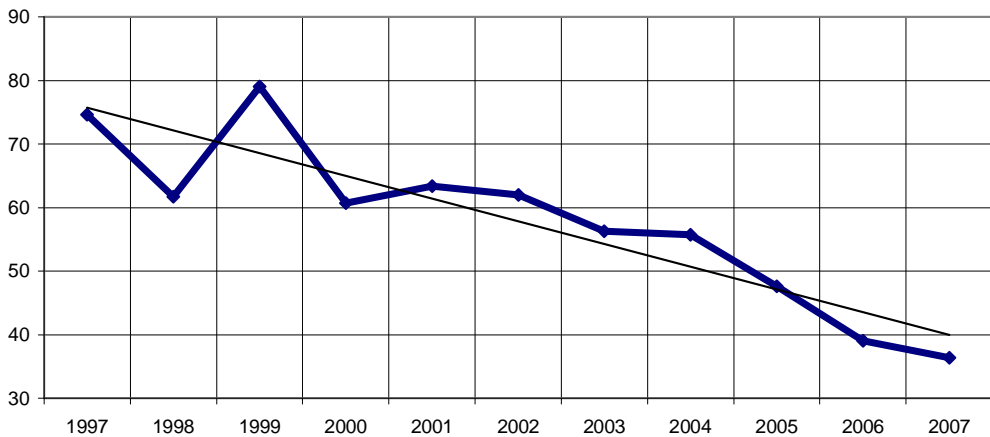

Figura 2. *Evoluția gradului de acoperire a importurilor cu exporturi al Republicii Moldova în perioada 1997-2007, %*

Analiza efectuată mai sus, atestă că situația Republicii Moldova privind balanța comercială înregistrează deficite înalte, situația agravându-se din ce în ce tot mai mult. Pe de o parte pozitiv se apreciază sporirea exportului total al Republicii Moldova de la 463.432,4 mii dolari SUA în anul 1999 până la 1.341.797,5 mii dolari SUA în anul 2007, ceea ce prezintă o creștere de circa 2,9 ori. Pe de altă parte tot în această perioadă importul total al țării a sporit de la 586.368,0 mii dolari SUA până la 3.689.867,6 mii dolari SUA, ceea ce constituie o creștere de circa 6,3 ori. În așa fel, paradoxală devine situația când ritmurile de creștere a importurilor sunt mult mai înalte decât cele a exporturilor, iar cursul monedei naționale și mulți alți indicatori atestă că situația este satisfăcătoare. Această problemă se explică prin faptul că populația Republicii Moldova beneficiază de surse financiare mari ce vin în țară (provenite de la gasterbeiteri), ceea ce îi permite de a spori esențial consumurile asigurate prin import.

Abordând problema reducerii deficitului balanței comerciale al Republicii Moldova se pot parcurge următoarele căi (figura 3).

În scopul soluționării problemei de reducere a deficitului balanței comerciale al Republicii Moldova este foarte important ca să se găsească acea poziție optimă care să promoveze imaginea țării noastre ca producător de produse naturale asigurându-se o competitivitate înaltă a producției prin dirijarea raportului optim între calitate și preț. Direcțiile propuse în scopul promovării exporturilor sunt indispensabil legate cu cele de reducere a importurilor. Studiul pieței autohtone demonstrează că foarte multe produse, în special cele din domeniul industriei alimentare, care se comercializează pe teritoriul Republicii Moldova se pot produce la întreprinderile autohtone. În așa fel, se propune de a promova pe teritoriul țării cultura de consum a producției autohtone, axându-se pe faptul că statul monitorizează și garantează calitatea acestora.

Este foarte important ca în promovarea direcțiilor de reducere a deficitului balanței comerciale prin sporirea exportului și reducerea importului total să fie

implicat în mod direct statul, care prin mâna sa invizibilă să promoveze și să implementeze direcțiile propuse.

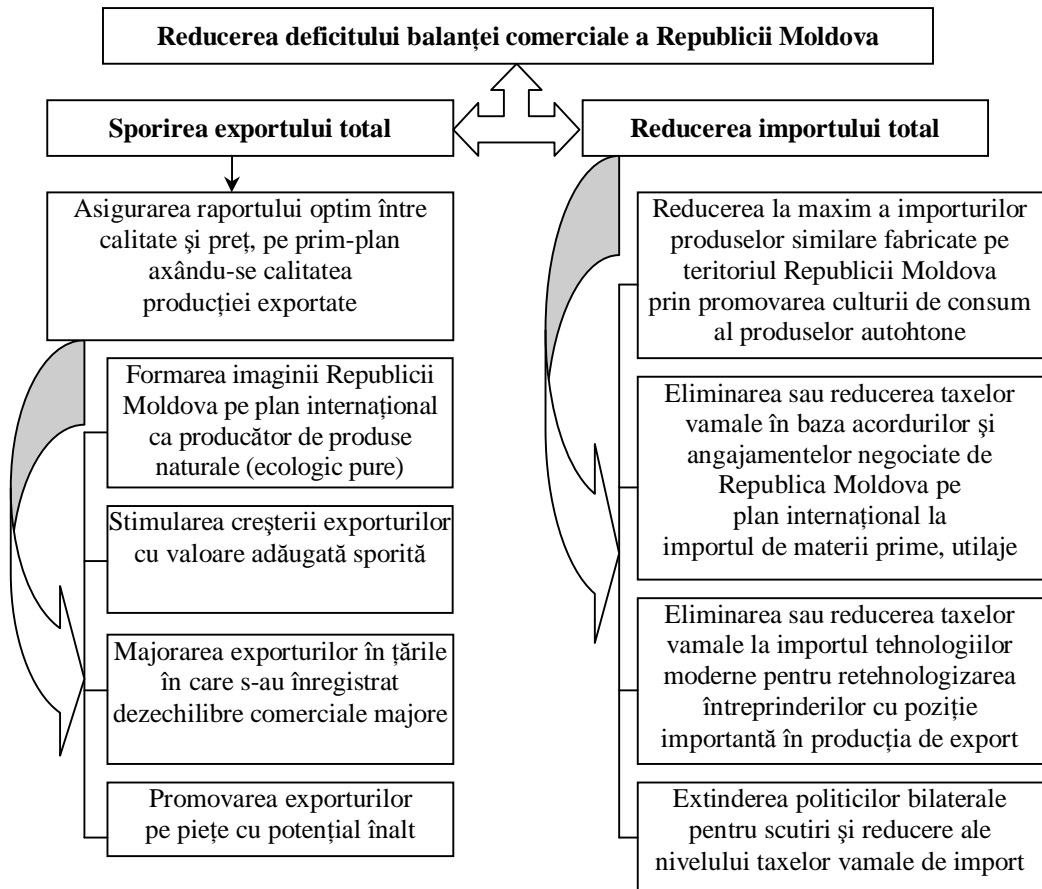

Figura 3. Direcțiile de reducere
a deficitului balanței comerciale a Republicii Moldova

Bibliografie

1. Doga V., Burbulea R. Potențialul de export cu produse agroalimentare. Lucrări științifice, UASM. Chișinău, 2003.
2. Eremciuc I., Osadci V. Promovarea exportului în Republica Moldova: Studiu de caz. Chișinău, 1999.
3. Ganciuov V. Unele propuneri de promovare a exporturilor de produse moldovenești. Chișinău, 1999.
4. Litvin A., Dobrovolschi L. Dezvoltarea exportului producției vinicole în Republica Moldova. Simpozion Științific Internațional „Societatea contemporană și integrarea economică integrală”, U.A.S.M., Chișinău, 2002.
5. Osadci V., Paunescu C., Islentiev M. Estimarea potențialului de export și propuneri privind promovarea producției Republicii Moldova pe piața mondială: Informații de sinteză. Chișinău, 1994.
6. www.statistica.md